INŠTITÚT SPRÁVNYCH A BEZPEČNOSTNÝCH ANALÝZ

MINISTERSTVA VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

METODICKÉ USMERNENIE K SPRACOVANIU ANALYTICKÝCH PODKLADOV A POSÚDENIU ÚČELNOSTI INVESTÍCIÍ VZŤAHUJÚCICH SA K INVESTIČNÝM PROJEKTOM V PODMIENKACH MINISTERSTVA VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

AUTOR

Ing. Oliver Tomečko **oliver.tomecko@minv.sk**

2021

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK 3
ZOZNAM TABULIEK 3
MANDÁT NA SPRACOVANIE A ÚČEL DOKUMENTU 4
STRATEGICKÝ KONTEXT, NADVÄZNOSŤ NA INÉ DOKUMENTY A ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ 6
1. PPRÍPRAVA INVESTIČNÉHO PROJEKTU POD USTANOVENOU HRANICOU S HODNOTOU ROVNOU ALEBO VYŠŠOU AKO JEDEN MILIÓN EUR 8
2. PRÍPRAVA INVESTIČNÉHO PROJEKTU NAD USTANOVENOU HRANICOU 10
2.1. Základný rámec pre vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti a CBA 10
2.2. Opis súčasnej situácie a určenie cieľov investície alebo koncesie 10
2.3. Analýza dopytu a ponuky 11
2.4. Výber a opis alternatív (analýza alternatív) 12
2.5. Finančná analýza a ekonomická analýza 13
2.5.1. Základné pravidlá 13
2.5.2. Makroekonomické ukazovatele 13
2.5.3. Finančná analýza 14
2.5.3.1. Náklady, zostatková hodnota a výnosy finančnej analýzy 15
2.5.3.2. Identifikácia zdrojov financovania 17
2.5.3.3. Finančná návratnosť 17
2.5.3.4. Finančná udržateľnosť 18
2.5.4. Ekonomická analýza 19
2.5.4.1. Fiškálne korekcie 19
2.5.4.2. Ocenenie priamych prínosov projektu 20
2.5.4.3. Usmernenie k používaniu jednotnej metriky prevodu vybraných vplyvov projektu v ekonomickej analýze 22
2.5.4.4. Hodnotenie nepriamych vplyvov a korekcia externalít 23
2.5.4.5. Ceny energií a palív 24
2.5.4.6. Nástroj na ekonomické hodnotenie 24
2.5.4.7. Posúdenie ekonomických prínosov projektu 25
2.6. Hodnotenie rizika 26
2.7. Následné kroky 29
3. ŠPECIFICKÉ USMERNENIA PRE SEKTORY MINISTERSTVA VNÚTRA SR 30
3.1. Ciele MV SR a ciele projektu 30
3.2. Prínosy projektov realizovaných MV SR 31

Príloha 1: Štúdia uskutočniteľnosti a jej prílohy 36
Príloha 2: Informačný list projektu (checklist) 38

ZOZNAM SKRATIEK

BCR	Pomer prínosov a nákladov
CBA	Analýza nákladov a prínosov projektu
CEA	Analýza efektívnosti nákladov
CMA	Analýza minimalizácie nákladov
CUA	Analýza účelnosti nákladov
DPH	Daň z pridanej hodnoty
ENPV	Ekonomická čistá súčasná hodnota
FNPV(C)	Finančná čistá súčasná hodnota
FRR(C)	Finančná miera návratnosti investície
MDaV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
PPP	Projekt verejno-súkromného partnerstva
RoI	Návratnosť investície
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚOŠS	Ústredný orgán štátnej správy
ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VZPS	Výberové zisťovanie pracovných síl

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Odporúčaný časový horizont podľa ovetvia 15
Tabuľka 2 Príklad analýzy citlivosti 26
Tabuľka 3 Príklad hraničných hodnôt 27
Tabuľka 4 Príklad matice zmierňovania rizík 28
Tabuľka 5 Základné strategické ciele SR definované Bezpečnostnou stratégiou SR 2021 ... 30
Tabuľka 6 Ciele projektu (príklad) 31
Tabuľka 7 Prínosy projektov MV SR 32
Tabuľka 8 Oceňovanie vybraných prínosov projektov MV SR 33
Tabuľka 9 Vzor pre štruktúru štúdie uskutočniteľnosti 36

MANDÁT NA SPRACOVANIE A ÚČEL DOKUMENTU

Dokument vznikol na základe Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 649 zo 14. 10. 2020.[1]

Dokument opisuje úlohy a postupy útvarov v organizačnej štruktúre Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj MV SR), ktoré plánujú realizovať investičné projekty z verejných prostriedkov. V dokumente sú formulované odporúčania pre prípravu a hodnotenie základných parametrov a postupov štúdie uskutočniteľnosti, finančnej analýzy projektu a analýzy nákladov a prínosov projektu (ďalej aj CBA) v podmienkach MV SR.

Metodické usmernenie sa venuje fáze prípravy investičného projektu a vzťahuje sa prioritne na všetky investičné projekty v rezorte MV SR a na ďalšie projekty podporené z rozpočtových prostriedkov kapitoly s odhadovaným objemom prevyšujúcim 40 mil. EUR s DPH (a 10 mil. eur pre investičné projekty v informatizácii) bez ohľadu na zdroj týchto výdavkov a v niektorých bodoch nad 1 mil. EUR. S ohľadom na špecifickosť niektorých agend MV SR[2] sa body v tomto usmernení budú vzťahovať na projekty MV SR, ak je to pre nich relevantné.

Viaceré investičné akcie, čiastkové projekty, verejné obstarávania sú na účel tohto Metodického usmernenia jedným investičným projektom, ak predstavujú jeden funkčný celok. Za jeden investičný projekt sa považujú aj viaceré projekty, ak je ich charakter z hľadiska obsahu totožný a ich realizácia plánovaná v úzkom časovom rozmedzí. Výsledky CBA posudzovaných investícií nie sú právne záväzné.

Metodické usmernenie vo všeobecnej časti na viacerých miestach kopíruje pokyny a odporúčania z Rámca na hodnotenie verejných investičných projektov v SR[3] a inšpiruje sa metodickými materiálmi v iných rezortoch[4] a inštitúciách.[5]

Metodické usmernenie predstavuje základný rámec pre posudzovanie a hodnotenie investičných projektov v rámci MV SR, pričom základným predpokladom je funkčná a štruktúrna špecifickosť jednotlivých jeho zložiek. Z uvedeného vyplýva, že na základe tohto rámca je potrebné vypracovať užšie špecifikované usmernenia pre konkrétne funkčné oblasti MV SR, ktorými sú Policajný zbor, Hasičský a záchranný zbor, verejná správa, krízové riadenie a pod., ktoré budú zohľadňovať špecifický charakter cieľov a úloh vyššie uvedených súčastí rezortu v nadväznosti na toto Metodické usmernenie. Zmyslom a účelom týchto sekundárnych metodických usmernení je rozšírenie a bližšia špecifikácia politík rezortu prejavujúca sa vo forme investičných projektov MV SR.

V prípade, že obsahom plánovanej investície v podmienkach MV SR projekt zameraný na IT[6], postupuje útvar (prekladateľ) pri vypracovaní štúdie uskutočniteľnosti nasledovne v súlade so

[1] Podľa bodu C.4. uznesenia vláda ukladá ministrovi vnútra v spolupráci s Ministerstvom financií SR pripraviť a zverejniť metodické usmernenie k spracovaniu štúdie uskutočniteľnosti, finančnej analýzy projektu a analýzy nákladov a prínosov investícií podľa § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo svojom rezorte do 31. decembra 2021.
[2] Podstatná časť úloh MV SR je pôsobiť ako pasívna zložka pripravená reagovať, častokrát bez priamych príjmov sa poskytovanie svojich služieb, resp. s ťažko merateľnými pozitívnymi spoločenskými vplyvmi.
[3] Rámec na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk)
[4] Napr. Príručka k analýze nákladov a prínosov environmentálnych projektov. MŽP SR, 2019. Dostupné online na: https://www.minzp.sk/iep/publikacie/manualy/cba-metodika.html
[5] Napr. Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf
[6] Investičný projekt v informatizácii je definovaný v zmysle § 1 ods. 2 Nariadenia vlády SR č. 174/2019 Z. z.

sektorovou metodikou: *Metodický pokyn k spracovaniu štúdii uskutočniteľnosti, finančnej analýzy projektu, analýzy nákladov a prínosov projektu, finančnej analýzy žiadateľa o NFP a Celkových nákladov na vlastníctvo v programovom období 2014 – 2020.*[7]

[7] Dostupné na webovej stránke: http://informatizacia.sk/ext_dok-metodicky-pokyn-po7-opii_fa_cba_tco_10082018/27237c.

STRATEGICKÝ KONTEXT, NADVÄZNOSŤ NA INÉ DOKUMENTY A ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ

Strategické plánovanie je bežnou súčasťou na všetkých úrovniach vlády dobre spravovaného štátu. Je zložkou širšej praxe strategického riadenia a prepája dlhodobé zámery a plány rezortu s implementáciou.

Príprava investičných projektov má vychádzať z cieľov a vízií, obsiahnutých v koncepčnom strategickom materiály rezortu MV SR[8] (ďalej aj sektorová investičná stratégia).

Každý investičný projekt má byť vypracovaný v súlade s Národnou investičnou stratégiou, so sektorovou investičnou stratégiou a posúdený z hľadiska jeho priority podľa Metodiky investičného plánovania.[9]

Investičný projekt musí byť zaradený v Priorizovanom zozname investičných projektov, ktorý každoročne spracúva ISBA MV SR a zverejňuje na svojom webovom sídle.[10]

Investičný proces je členený podľa hodnoty verejnej investície na investičné projekty nad ustanovenou hranicou a investičné projekty pod ustanovenou hranicou. Ustanovenou hranicou sa rozumie hodnota ustanovená nariadením vlády SR č. 174/2019 Z. z. podľa § 19a ods. 8 zákona č. 523/2004 Z. z.[11] Pri príprave investičných projektov s hodnotou rovnou alebo vyššou ako jeden milión eur, avšak pod ustanovenou hranicou, nie je povinná štúdia uskutočniteľnosti, s výnimkou projektov, pri ktorých je vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti špecificky vyžadované (napr. pri financovaní zo zdrojov EÚ, investíciách v informatizácii podľa pravidiel vyhlášky č. 85/2020 Z. z.[12], koncesiách s hodnotou podľa osobitného predpisu[13], a pod.

Pri investičných projektoch s hodnotou nad ustanovenou hranicou zodpovedný útvar (v spolupráci s ISBA MV SR) vypracuje a zverejní štúdiu uskutočniteľnosti investície alebo koncesie vrátane ekonomického hodnotenia relevantných alternatív, ktorej súčasťou je aj CBA.

CBA musí byť hotová na začiatku procesu prípravy investície, resp. pred rozhodnutím vytvárajúcim záväzok, najneskôr však pred vyhlásením verejného obstarávania. CBA, štúdia

[8] Koncepčný strategický materiál MVSR je v čase tvorby Metodického usmernenia v procese prípravy. Ciele a vízie rezortu budú zohľadňovať strategické úlohy rezortu, vyplývajúce z legislatívy a medzinárodných zmlúv a na sektorovej úrovni budú obsahovať merateľné ciele.
[9] Metodika investičného plánovania. MV SR, 2021. Dostupné online na: https://www.minv.sk/swift_data/source/images/MIP_MV_V1.pdf
[10] Priorizovaný zoznam spracovaný v roku 2021 je dostupný na odkaze: https://www.minv.sk/?institut-spravnych-bezpecnostnych-analyz-isba&subor=408464
[11] V čase schvaľovania dokumentu je hranica ustanovená na 40 mil. eur a 10 mil. eur pre investičné projekty v informatizácii.
[12] Podľa vyhlášky Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu č. 85/2020 Z. z. o riadení projektov.
[13] Pre koncesie s celkovou predpokladanou hodnotou rovnou alebo vyššou, ako je hodnota ustanovená osobitným predpisom (§ 5 ods. 7 zákona č. 343/2015 Z. z., ktorý odkazuje na Vyhlášku Úradu pre verejné obstarávanie) a zároveň nižšou ako je ustanovená hranica.

uskutočniteľnosti a všetky zdroje údajov sa zverejňujú. Analýza sa následne predloží Ministerstvu financií SR na nezávislé posúdenie v súlade s metodickým usmernením[14].

Hodnoteniu zo strany MF SR podliehajú všetky investície a koncesie s hodnotou rovnou alebo vyššou ako jeden milión eur (vrátane DPH)[15],

[14] Metodické usmernenie o postupe pri príprave investícií a koncesií podliehajúcich hodnoteniu Ministerstva financií SR. MFSR, 2019. Dostupné online na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/82/UsmernenieMF_hodnotenieinvesticii_MF-020541-2019-2974.pdf

[15] V zmysle programového vyhlásenia vlády na roky 2020 – 2024 dostupné na odkaze: https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24756/1.

1. PPRÍPRAVA INVESTIČNÉHO PROJEKTU POD USTANOVENOU HRANICOU S HODNOTOU ROVNOU ALEBO VYŠŠOU AKO JEDEN MILIÓN EUR

Pri príprave investičných projektov s hodnotou rovnou alebo vyššou ako jeden milión eur s DPH, avšak pod ustanovenou hranicou (ďalej len „investičný projekt pod ustanovenou hranicou“) nie je povinná štúdia uskutočniteľnosti (bod 5), s výnimkou projektov, pri ktorých je vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti špecificky vyžadované.

Pri príprave investičných projektov pod ustanovenou hranicou sa Investor riadi internými pravidlami uvedenými v sektorovej investičnej stratégii MV SR (bod 2) v Metodike investičného plánovania[16] a v Metodike riadenia interných projektov v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Ekonomickému hodnoteniu investičného projektu, ktoré spracúva MF SR, podliehajú aj investičné projekty pod ustanovenou hranicou.

Pre účely ekonomického hodnotenia investičného projektu s hodnotou pod ustanovenou hranicou sa pred vyhlásením obstarávania poskytne MF SR aktualizovaný investičný zámer, na základe ktorého bol investičný projekt zaradený do zásobníka investičných zámerov[17].

Do zásobníka investičných zámerov sú investície a koncesie zaradené na základe zozbieraných investičných zámerov, v ktorých Investori uvedú minimálne nasledujúce základné informácie:

- preukázanie súladu investičného zámeru so sektorovou investičnou stratégiou (bod 2),
- stručné zdôvodnenie potreby investičného zámeru a porovnanie zvažovaných alternatív realizácie,
- odhad predpokladaných nákladov na realizáciu,
- zhrnutie predpokladaných prínosov investičného projektu,
- preukázanie nadväznosti na konkrétny investičný cieľ (bod 3).

V podmienkach MV SR predkladá informácie z bodu 13, útvar, do ktorého vecnej agendy spadá príprava Investičného projektu. Investičný zámer sa predkladá ISBA MV SR na účel spracovania Priorizovaného zoznamu investičných projektov (bod 4) a MF SR na účel ekonomického hodnotenia (bod 12).

Útvar, do ktorého vecnej agendy spadá príprava Investičného projektu, predloží na účel ekonomického hodnotenia MF SR okrem bodu 13 aj nasledujúce podklady:

a) rozpočet projektu, vrátane podkladových informácií použitých pri jeho tvorbe (najmä zdrojové údaje pre stanovenie jednotkových cien),
b) dokumentáciu pre obstarávanie[18],

[16] Metodika investičného plánovania. MV SR, 2021. Dostupné online na: https://www.minv.sk/swift_data/source/images/MIP_MV_V1.pdf

[17] Zásobník investičných zámerov, tvorí úplný zoznam známych a v dlhodobom horizonte plánovaných investícií a koncesií s hodnotou rovnou alebo vyššou ako 1 mil. eur. Na základe zásobníka investičných zámerov spracúva ISBA MV SR Priorizovaný zoznam investičných projektov (bod 4).

[18] Dokumentáciou pre obstarávanie sa v zmysle zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní myslia dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti.

c) technickú špecifikáciu s odôvodnením potreby navrhovaného riešenia, vrátane podkladov preukazujúcich preferenciu navrhovaného riešenia pred alternatívnym riešením,
d) rámcový popis a analýzu dopytu po navrhovanom riešení,
e) rámcový opis prínosov navrhovaného riešenia.

V rozpočte (podľa bodu 15 a) útvar uvedie výdavky projektu na úrovni výkazu výmer, v ktorom sú vykonané práce a použité materiály uvedené po jednotlivých položkách v merných jednotkách s uvedeným počtom jednotiek pre každú položku, jednotkovou cenou za položku a referenciou na zdroj údajov ku každej jednotkovej cene.

Útvar predloží MF SR aktualizovaný investičný zámer a úplné vyššie uvedené podklady v spracovateľnom formáte[19] najneskôr 30 dní pred zaslaním požiadavky o rozpočtové opatrenie. V prípade, že útvar nežiada o rozpočtové opatrenie, aktualizovaný investičný zámer a podklady predloží MF SR najneskôr 30 dní pred vyhlásením obstarávania. Aktualizovaný investičný zámer a požadované podklady Investor zašle MF SR na emailovú adresu: investicie.uhp@mfsr.sk.

Pri spracovaní bodov 15 a) až 15 e) odporúčame vychádzať z postupov pre projekty nad ustanovenou hranicou. Odporúčané postupy sú uvedené v kapitole 2.

Informačný list projektu v štruktúre podľa potrebných informácii uvádzame v Prílohe 2.

[19] Spracovateľným formátom sa rozumie formát, v ktorom je možné robiť úpravy a umožňuje kopírovanie textu a obrázkov (napr. MS Word, Excel).

2. PRÍPRAVA INVESTIČNÉHO PROJEKTU NAD USTANOVENOU HRANICOU

2.1. Základný rámec pre vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti a CBA

Toto metodické usmernenie predstavuje nástroj na posúdenie spoločenskej výhodnosti investičných projektov v podmienkach MV SR.

Štúdia uskutočniteľnosti v zmysle § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 174/2019 Z. z. o podmienkach vypracovania štúdie uskutočniteľnosti investície a štúdie uskutočniteľnosti koncesie obsahuje:

a) opis súčasnej situácie a určenie cieľov investície alebo koncesie,
b) analýzu dopytu a ponuky,
c) výber a opis alternatívnych riešení,
d) finančnú analýzu a ekonomickú analýzu,
e) hodnotenie rizík súvisiacich s investíciou alebo koncesiou,
f) ďalšie skutočnosti potrebné na riadne hodnotenie štúdie uskutočniteľnosti.

2.2. Opis súčasnej situácie a určenie cieľov investície alebo koncesie

Opis súčasnej situácie

Prvým krokom prípravy projektu je identifikácia problému a jasné odôvodnenie potreby verejnej intervencie.

Príkladmi problémov, ktoré môžu odôvodňovať potrebu verejnej investície, sú:

a) nízka miera objasnenosti priestupkov / trestných činov;
b) narastajúci počet prípadov sofistikovanej finančnej trestnej činnosti;
c) stále častejšie požiare a s tým spojené škody na majetku,
d) prudký pokles spokojnosti občanov so službami klientskeho centra, atď.

Následne je potrebné popísať sociálny, ekonomický, politický a inštitucionálny kontext, v ktorom projekt bude realizovaný. Vlastnosti, ktoré je potrebné popísať, sa týkajú najmä:

- sociálno-ekonomických podmienok krajiny / regiónu, ktoré sú relevantné pre projekt, napr. demografická dynamika, trend nezamestnanosti atď.;
- inštitucionálne aspekty, nadväznosť na politiky MV SR, najmä na rozvojové plány a sektorovú investičnú stratégiu;
- riadenia služieb, ktoré má projekt poskytovať / rozvíjať, ako aj požiadavky na kapacitu a kvalitu zapojených inštitúcií;
- súčasné vybavenie infraštruktúrou (službami) vrátane indikátorov, údajov o pokrytí a kvalite služieb, aktuálne prevádzkové náklady a poplatky (tarify) platené používateľmi,
- doplňujúce informácie a štatistiky, ktoré sú relevantné pre lepšie pochopenie kontextu, napr. informácie o problémoch spojených so špecifickou kriminalitou, identifikácia dotknutých orgánov, atď.;
- vnímanie a očakávania obyvateľstva v súvislosti so službou, ktorá sa má poskytovať.

Ciele

Druhým krokom je definovanie cieľov projektu v nadväznosti na sektorovú stratégiu. Navrhnuté alternatívy riešenia budú posudzované vo vzťahu k týmto stanoveným cieľom.

Dôležitým pravidlom je, aby ciele projektu boli stanovené jednoznačne.

Ciele projektu predstavujú predpokladané účinky alebo zmeny spôsobené investíciou a mali by byť špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, relevantné a časovo ohraničené. Indikátory merania cieľov by mali byť:

- Jednoduché: odporúča sa používať jednoducho vypočítateľné ukazovatele,
- Relevantné: mali by byť naviazané na agendu a ciele MV SR,
- Motivačné: správne stanovený cieľ umožňuje vytvárať správne motivácie, napr. znížiť priemerný čas dojazdu k požiaru, príklad uvádzame v tabuľke 4.
- Porovnateľné: pre porovnanie stavu a vývoja v čase je dôležité disponovať časovým radom a možnosťou porovnať hodnotu ukazovateľa voči relevantnej báze (napr. EÚ 28, V3).
- Spoľahlivé: zdroj dát pre ukazovatele musí vychádzať z dôveryhodného zdroja, odporúčané sú najmä Eurostat, OECD alebo ŠÚ SR. Použité údaje sa musia dať spätne dohľadať a overiť.

Ako ukážku vhodne stanovených cieľov uvádzame Tabuľku 4, ktorá popisuje konkrétne názvy cieľov, ich merateľné ukazovatele a cieľovú hodnotu spolu s časovým horizontom.

2.3. Analýza dopytu a ponuky

Analýza ponuky popisuje súčasný a očakávaný priestor pre investíciu na trhu. Odpovedá na otázky ako: Existuje na danom trhu konkurencia? Ponúka zamýšľané výstupy projektu aj iný subjekt na trhu? Ak ide o konkurenčný trh, analýza ponuky by ukázala, že na verejnú investíciu nie je priestor (napr. ak by útvar navrhol zriadiť komerčné cloudové úložisko),

V prípade rozvojových investičných projektov Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru, Horskej služby a Sekcie krízového riadenia MV SR, v oblastiach, na ktorých poskytovanie má štát monopol (napr. bezpečnosť, hasenie požiarov), analýza ponuky popíše súčasné možnosti (ak existujú, napr. možnosti dobrovoľných hasičských zborov v prípade HaZZ).

Analýza dopytu identifikuje potrebu investície posúdením:

- súčasného dopytu po výstupe projektu (odporúčame použiť oficiálne štatistiky ministerstiev, národných a regionálnych autorít, regulátorov, či dodávateľov služieb),
- očakávaného dopytu po výstupe projektu (odporúčame vyčísliť na základe spoľahlivých modelov prognózovania, berúc do úvahy makroekonomické, socioekonomické predpovede, a pod.)

Metóda použitá na prognózovanie (napr. extrapolácia trendov) , zdroj údajov a hypotézy musia byť jasne vysvetlené a zdokumentované. Odhady dopytu by mali byť rozpísané na jednotlivé roky realizácie projektu.

Nízka ponuka možností v riešenej oblasti nemusí odôvodňovať verejnú investíciu, ak táto nízka ponuka iba reflektuje nízky dopyt. Napríklad, absencia špecializovaného Hasičského

vybavenia v regióne môže len odrážať nízku hustotu obyvateľstva a klesajúci počet obyvateľov v regióne.

2.4. Výber a opis alternatív (analýza alternatív)

Na posúdenie technickej, ekonomickej a environmentálnej vhodnosti projektu je potrebné zvažovať primeranú škálu možností na porovnanie. Cieľom je vytvoriť zoznam alternatívnych možností, ktoré by mohli plniť ciele projektu a vybrať z nich najlepšiu. Odporúča sa postupovať nasledovne:

- vytvoriť zoznam všetkých alternatívnych stratégií na dosiahnutie zamýšľaných cieľov;
- vyhodnotiť identifikovaný zoznam podľa niektorých kritérií, napr. multikriteriálna analýza založená na sumárnom skóre, a následne identifikácia najvhodnejšej stratégie.

Pri formulácii možných alternatívnych stratégií je vhodné vychádzať z:

- prieskumu minulých záverečných správ a odborných štúdií,
- seminárov s expertmi z praxe,
- analýzy základných údajov,
- technických možností realizácie,
- je možné navrhnúť aj možnosti, ktoré nebudú zahrnuté do formálneho hodnotenia, ale sú vhodné pre lepšie porovnanie parametrov.

Príkladom môže byť zvýšenie zabezpečenia schengenskej hranice rôznymi spôsobmi. Za týmto cieľom je možné zlepšiť vybavenie súčasných jednotiek, uvažovať o doteraz nepoužívanom technickom riešení (drony), či program na zvýšenie človekohodín zabezpečujúcich hliadkovanie na exponovaných úsekoch. Teda nestačí uvažovať len v rovine nákupu rôznych typov vybavenia súčasných jednotiek.

Z rozsiahlejšieho počtu potenciálne zvažovaných riešení je potrebné selektovať evidentne nevhodné riešenia na základe transparentných diskvalifikačných kritérií. Kritéria je potrebné dopredu formulovať a odôvodniť.

Podmienkou je vytvoriť minimálne 3 varianty, resp. scenáre riešenia. Vždy musí existovať tzv. nulový variant, preferovaný variant a tzv. minimalistický variant.

a) Nulový variant je keď sa nič nemení. Tento variant je automaticky porovnávacím variantom.
b) Preferovaný variant je taký, ktorý splnil všetky kritéria multikriteriálnej analýzy.
c) Minimalistický variant je taký, ktorý vychádza z podobného modelu ako preferovaný, ale splnil iba nevyhnutné požiadavky a podmienky.

Užitočné je ako prvú technologickú možnosť zvážiť variant „minimálnej intervencie“ a variant „bez realizácie projektu“ . Ten zahŕňa vynaloženie určitých investičných výdavkov, napríklad na čiastočnú modernizáciu existujúcej infraštruktúry, nad rámec súčasných nákladov na prevádzku a údržbu. Táto možnosť teda zahŕňa určité množstvo nákladov na nevyhnutné vylepšenia, aby sa predišlo zhoršeniu infraštruktúry alebo sankciám. Variant minimálnej intervencie môže znamenať aj nulový scenár bez zásahu.

Akonáhle sú identifikované potenciálne riešenia, je potrebné ich posúdiť a zvoliť optimálne riešenie z hľadiska finančného a ekonomického hodnotenia. Uplatňujú sa tieto postupy:

- identifikácia a ocenenie nákladov každej možnosti,
- identifikácia a ocenenie prínosov každej možnosti,
- podľa okolností je možné zahrnúť vplyv dopadov na rôzne zložky spoločnosti aj relatívne výkyvy cien,
- zohľadniť časový posun nákladov a výnosov ich diskontovaním, aby sme získali ich súčasnú hodnotu,
- zahrnúť neocenené vplyvy (kladné aj záporné), ak je to primerané pre príslušný prípad.

Ďalším krokom je aplikovanie prístupu pre porovnanie alternatív.

Základným typom prístupu je prírastkový prístup založený na výpočte čistého prínosu jednotlivých alternatív, prínos základného scenára bez intervencie sa vypočíta ako rozdiel medzi prínosmi a nákladmi. Prínosy ďalších scenárov sa vypočítajú ako prínosy projektu pri realizácii projektu mínus náklady pri realizácii projektu mínus čisté prínosy v prípade základného scenára bez intervencie.

Krok 40. je možné v opodstatnených prípadoch nahradiť inými ekonomickými analýzami (napr. analýzu účelnosti nákladov (CUA), analýzu efektívnosti nákladov (CEA) alebo analýzu minimalizácie nákladov (CMA). Najčastejším príkladom sú alternatívy projektu, ktoré vychádzajú z potreby plniť legislatívne požiadavky. Ak majú rôzne možnosti rovnaký cieľ, ako aj veľmi podobné až rovnaké prínosy a externality, je možné aplikovať analýzu CMA. Bližšie informácie a rôznych typoch ekonomických analýz sú uvedené v bode 108. a nasl.

2.5. Finančná analýza a ekonomická analýza

2.5.1. Základné pravidlá

Finančná analýza a ekonomická analýza by mali vychádzať z rovnakých predpokladov: rovnaké referenčné obdobie, investičné výdavky, zostatková hodnota, výdavky na prevádzku a údržbu, scenár „bez realizácie projektu“ a scenár „s realizáciou projektu.“ Finančné hodnoty sa preberajú z finančnej analýzy. Odporúča sa využívanie stálych cien v oboch analýzach.

Analytických nástrojov na realizáciu ekonomického hodnotenia je niekoľko a jeho voľba závisí od typu investície, údajov, ktoré sú k dispozícii a možností oceniť náklady a prínosy v peňažnom vyjadrení. Bez ohľadu na použitý nástroj ekonomického hodnotenia, viaceré kroky hodnotenia investície sú spoločné pre všetky nástroje:

a) Finančná analýza projektu,
b) Identifikácia všetkých netrhových vplyvov (prínosov aj nákladov),
c) Kvantifikácia netrhových vplyvov projektu (výsledkovo),
d) Peňažné ohodnotenie vplyvov, ktoré je možné finančne ohodnotiť,
e) Zhrnutie všetkých spoločenských vplyvov projektu,
f) Analýza rizika investície.

2.5.2. Makroekonomické ukazovatele

Pre hospodárstvo SR je povinná diskontná sadzba pre finančnú analýzu na úrovni 4 % a pre ekonomickú analýzu diskontná sadzba na úrovni 5 %. Tieto hodnoty vychádzajú z odporúčaní

Európskej komisie a metodologicky stavajú na dlhodobom raste reálneho hrubého domáceho produktu.[20]

V súlade s dokumentom MF SR[21], pre hodnoty makroekonomických ukazovateľov, ako aj ich prognózu na najbližšie roky, je jednotným zdrojom pre CBA analýzy prognóza Výboru pre makroekonomické prognózy MF SR.[22]

V prípade rastu reálneho HDP použije útvar údaje o raste HDP v stálych cenách (hárok HDP prognózy Výboru). V prípade inflácie sa použije riadok CPI (hárok Inflácia). V prípade rastu miezd sa použije rast reálnych miezd (hárok Súhrn). V prípade miery nezamestnanosti sa použije miera nezamestnanosti (VZPS) z hárku Trh práce.

2.5.3. Finančná analýza

Úlohou finančnej analýzy je:

- vyjadriť finančné výnosy projektu pre vlastníka projektu (útvar MVSR, resp. štát),
- overiť finančnú udržateľnosť projektu,
- vytýčiť peňažné toky.

Údaje z finančnej analýzy slúžia ako vstupy do ekonomickej analýzy.

Pre vypracovanie finančnej analýzy platia tieto pravidlá:

- do úvahy sa berú všetky výdavky a príjmy, ktoré sú priamym výsledkom realizovaného projektu (teda toky finančných prostriedkov),
- do úvahy sa neberú účtovné položky, ktoré nezodpovedajú skutočným finančným tokom (napr. odpisy, rezervy, uviaznuté náklady),
- prvý rok finančnej analýzy je rok, v ktorom sa investujú prvé výdavky,
- finančná analýza pokrýva peňažné toky výlučne z pohľadu vlastníka projektu. Ak vlastník a prevádzkovateľ investície sú dva rozdielne subjekty, vyžaduje sa konsolidovaná finančná analýza, ktorá vynecháva interné finančné toky medzi vlastníkom a prevádzkovateľom,
- budúce peňažné toky by mali pokrývať obdobie celej ekonomickej životnosti projektu a s jeho pravdepodobným dlhodobým dopadom. Stanovenie počtu rokov pre predpovede by malo korešpondovať s časovým horizontom projektu. Voľba časového horizontu ovplyvňuje výsledky analýzy. V praxi je preto vhodné zvoliť si štandardnú hodnotu pre horizont, podľa konkrétneho odvetvia. Referenčné obdobia navrhnuté Európskou komisiou sú uvedené v nasledujúcom odseku. Tieto hodnoty zahŕňajú aj implementačné obdobie. V prípade nezvyčajne dlhej doby výstavby môžu byť použité dlhšie obdobia,
- ak je prijímateľ platcom DPH, finančná analýza je spracovávaná v hodnotách bez DPH. V prípade, že realizátor projektu nie je platcom DPH, musí byť DPH zahrnutá v analýze. Štátne organizácie štandardne do analýzy nezahŕňajú DPH, keďže ide o návratné výdavky.

[20] Údaje sú v súlade s Rámcom na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk)
[21] Rámec na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk)
[22] Dostupné na stránke MF SR: https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/ekonomicke-prognozy/makroekonomicke-prognozy/makroekonomicke-prognozy.html

Tabuľka 1 Odporúčaný časový horizont podľa ovetvia

Odvetvie	Časový horizont (roky)
Dodávka vody	30
Odpadové hospodárstvo	25 - 30
Telekomunikačné siete	15 - 20
Podniková infraštruktúra	10 - 15
Ostatné odvetvia	**10 - 15**

Zdroj: Sprievodca CBA, EK[23]

Do hodnotenia finančnej analýzy sa odporúča zahrnúť aj peňažné toky spojené so zabezpečením alebo odstránením stavieb a prevádzok s obmedzenou životnosťou, o ktorých je známe, že ich bezpečná likvidácia bude vyžadovať dodatočné náklady. Ide napríklad o odkaliská, skládky odpadu, banské diela a pod.

Ekonomická analýza hodnotí prínosy projektu k ekonomickému blahobytu regiónu alebo krajiny. Ekonomická analýza vychádza z finančnej analýzy, ale berie do úvahy spoločnosť ako celok, nielen vlastníka infraštruktúry a okrem finančných zohľadňuje aj spoločenské vplyvy.

Ekonomická analýza upravuje finančnú analýzu o prínosy a náklady k spoločenskému blahobytu a zahŕňa peňažné vyjadrenie netrhových dopadov.

Aby sa vypočítala súčasná hodnota budúcich finančných tokov, použije sa diskotná sadzba podľa bodu 44.

Finančná analýza má byť vypracovaná v stálych (reálnych) cenách, t. j. v cenách stanovených v základnom roku (s následnými úpravami o infláciu.[24]) V tomto prípade sa použije reálna diskontná sadzba.

2.5.3.1. Náklady, zostatková hodnota a výnosy finančnej analýzy

Finančnú analýzu sa odporúča začať kalkuláciou výšky investičných nákladov a ich rozloženia v jednotlivých rokoch realizácie projektu. Investičné náklady sa delia na:

- Náklady počiatočnej investície - zahŕňajú kapitálové výdavky všetkých stálych aktív (napr. pozemky, budovy, stroje, zariadenia atď.) a obežných aktív (napr. počiatočné a technické náklady, ako je projektovanie, plánovanie, projektový manažment a technická podpora, stavebný dozor, propagácia atď.). Tieto informácie musia pochádzať predovšetkým z štúdie uskutočniteľnosti, prípadne z ďalšej technickej dokumentácie. Prehľad nákladov a ich rozloženie v čase musí reflektovať realizáciu projektu v súlade s časovým harmonogramom implementácie projektu. V prípade projektov s dopadom na životné prostredie, počiatočná investícia zahŕňa taktiež náklady na zmierňovanie environmentálnych zmien a zmeny klímy počas výstavby, ako to je vymedzené v rámci EIA alebo v iných postupoch hodnotenia.

[23] Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

[24] Vplyv inflácie sa zohľadní len pre číselné vstupy v čase pred základným rokom analýzy, nie v rámci referenčného obdobia projektu Prípadné použitie súčasných (nominálnych) cien, t. j. cien prispôsobených podľa indexu spotrebiteľských cien (Consumer Price Index – CPI) následne vyžaduje použitie nominálnej diskontnej sadzby.

- Reprodukčné náklady zahŕňajú náklady vynaložené počas referenčného obdobia na náhradu techniky s krátkou životnosťou, na výmenu opotrebovaných zastaraných prvkov, napr. vozidlá, nábytok, IT vybavenie, zvodidlá, povrch vozovky a pod.

Zostatková hodnota by mala byť zahrnutá pri investičných nákladov v poslednom roku investície. Zostatková hodnota predstavuje hodnotu stálych aktív na konci referenčného obdobia. Zostatková hodnota sa neberie do úvahy v prípade, že životnosť investície je kratšia ako referenčné obdobie. Zostatková hodnota sa zahrnie do analýzy CBA ako peňažný príjem posledného roka referenčného obdobia. Považuje sa za peňažný príjem vzniknutý na konci roka. Bližšie je zostatková hodnota popísaná v Metodike EK.[25] Existujú 2 základné spôsoby výpočtu zostatkovej hodnoty : čistá súčasná hodnota peňažných tokov zostávajúcej životnosti po uplynutí referenčného obdobia (tzv. "cash-flow metóda") a tzv. odpisová metóda, kde sa zostatková hodnota vypočíta pomocou štandardného účtovného vzorca pre výpočet odpisov.[26]

Prevádzkové náklady zahŕňajú všetky náklady na prevádzku a údržbu súvisiace s prevádzkovaním projektu počas referenčného obdobia. Prognózy nákladov môžu byť založené na jednotkových nákladov z minulých rokov, na nákladoch obdobných projektov a pod. Prevádzkové náklady zahŕňajú peňažné výdavky na mzdy, na údržbu a opravu majetku, na energie, na obstaranie tovarov a služieb, na administratívu, na prenájom budov (strojov) a pod.. Do analýzy môžu byť zahrnuté iba výdavky, ktoré vznikli vlastníkovi projektu. Náklady na financovanie (napr. platby úrokov) a nepeňažné výdavky (napr. odpisy, amortizácia) nie sú zahrnuté do prevádzkových výdavkov.

Prevádzkové príjmy sú peňažné toky zaplatené priamo užívateľmi za tovary alebo služby za používanie infraštruktúry, predaj alebo prenájom pozemkov a budov, alebo platby za služby. Príjmy môžu byť chápané takisto aj ako úspory výdavkov z dôvodu realizácie projektu.

Príjem projektu je vo finančnej analýze určený prognózami budúceho dopytu po poskytovaných tovaroch a službách. Dotácie z celoštátneho alebo regionálneho rozpočtu ani iné finančné príjmy (napr. úrok z bankových vkladov) nebudú na účely výpočtov finančnej výnosnosti zahrnuté do prevádzkových príjmov[27], budú však zahrnuté do výpočtu finančnej udržateľnosti.

Odhad výdavkov a príjmov projektu by sa mal vypracovať pre všetky možné scenáre vrátane scenára „žiadny projekt“ a scenára „ak by sa urobilo minimum”.

Typickým príkladom prevádzkových príjmov v prípade rezortu vnútra môže byť príjem KC za správny poplatok podľa sadzobníka správnych poplatkov.[28]

[25] Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

[26] Vzorec na výpočet je uvedený napr. v kapitol 4.2.3. Metodická príručka k tvorbe analýz nákladov a prínosov (CBA), MDaV 2021. Dostupné online na: https://www.opii.gov.sk/download/f/pcba/PpCBA_verzia_3_0.zip

[27] Neplatí, ak je príspevok štátu alebo iných verejných úradov poskytovaný výmenou za tovar alebo služby poskytované priamo projektom (súvisiace s využívaním projektovej infraštruktúry)

[28] Napr. správny poplatok za vydanie cestovného pasu je 33 eur, dostupné na: https://www.minv.sk/?spravne-poplatky. Dopyt po službách je možné prognózovať na základe štatistík zverejňovaných Policajným zborom SR. Dostupné online na: https://www.minv.sk/?statistiky-cesovne-pasy-n

2.5.3.2. Identifikácia zdrojov financovania

Ďalším krokom je identifikácia zdrojov financovania.

Ďalším krokom je identifikácia rozličných zdrojov financovania, ktoré pokryjú investičné náklady. V rámci projektov môžu byť zdrojmi napr.:

a) príspevok z EŠIF,
b) príspevok z Plánu obnovy a odolnosti,
c) národný verejný príspevok (z ÚOŠS, prípadne z regionálnej alebo miestnej samosprávy),
d) príspevok podporovateľa projektu (pôžičky alebo akciové investície),
e) súkromný príspevok v rámci PPP (akciové investície alebo pôžička).

Pôžička predstavuje prítok (príjem) financií, je chápaná ako finančný zdroj od tretích strán.

2.5.3.3. Finančná návratnosť

Stanovenie investičných nákladov, prevádzkových nákladov, výnosov a zdrojov financovania umožňuje posúdiť ziskovosť projektu, ktorá sa meria pomocou týchto kľúčových ukazovateľov:

a) Finančná čistá súčasná hodnota (FNPV(C))
b) Finančná miera návratnosti investície (FRR(C))
c) Návratnosť investície (RoI).

Finančná čistá súčasná hodnota a miera finančnej návratnosti investície porovnávajú investičné náklady s investičnými príjmami a merajú v akej miere sú projektové príjmy schopné splatiť investíciu bez ohľadu na zdroje financovania a metódy financovania.

Finančná čistá súčasná hodnota investícií (FNPV)) je definovaná ako suma, po odčítaní investičných a prevádzkových nákladov projektu (diskontovaných) od očakávaných výnosov (diskontovaných). Vzorec na výpočet:

$$FNPV(C) = \sum_{t=0}^{n} a_t S_t = \frac{S_0}{(1+i)^0} + \frac{S_1}{(1+i)^1} + \frac{S_2}{(1+i)^2} + \cdots + \frac{S_n}{(1+i)^n}$$

Kde:

S_t = bilancia hotovostných tokov v čase t,

a_t = finančný diskontný faktor vybraný na diskontovanie v čase t,

i = finančná diskontná sadzba a

n = posledný rok investície.

Finančná miera návratnosti (FRR) investície je definovaná ako diskontná sadzba, ktorá produkuje nulovú Finančnú čistú súčasnú hodnotu investícií (FNPV), t. j. FRR dostaneme ako výsledok nasledujúcej rovnice:

$$0 = \sum \frac{S_t}{(1+FRR)^t}$$

FRR slúži ako ukazovateľ budúcej výkonnosti investície v porovnaní s ostatnými projektmi (alebo na porovnanie požadovanej miery návratnosti).

Ak je FRR nižšia ako použitá diskontná sadzba (alebo ak je FNPV záporná), potom generované príjmy nepokryjú náklady a projekt potrebuje využiť na svoje financovanie aj verejné zdroje (častokrát sa to týka práve verejných infraštruktúr v podmienkach MV SR).

Návratnosť investície (RoI) je alternatívnou mierou výpočtu návratnosti investície cez pridanú hodnotu každého investovaného eura. Počíta sa ako podiel čistej súčasnej hodnoty a diskontovaného toku všetkých nákladov investície:

$$RoI(c) = 1 + \frac{FNPV\ \ (C)}{\sum_{t=0}^{n} a_t X_t}$$

Kde:

X_t = bilancia hotovostných tokov v čase t,

a_t = finančný diskontný faktor vybraný na diskontovanie v čase t.

Pri výpočtoch návratnosti investície sa považujú:

a) (inkrementálne) inv. náklady a prevádzkové náklady ako peňažné výdavky (outflows),
b) (inkrementálne) prevádzkové výnosy a zostatková hodnota ako peňažné príjmy (inflows).

Pri porovnávaní projektov a alternatív navzájom odporúčame uprednostniť FNPV(C) v súlade s Metodikou MF SR.[29]

2.5.3.4. Finančná udržateľnosť

Projekt je finančne udržateľný, ak sa predpokladá nulové riziko straty hotovosti počas trvania investície a aj počas ďalšej prevádzkovej doby. Predkladateľ projektu by mal preukázať, že zdroje financovania pokryjú náklady projektu rok po roku. V prípade projektov, pri ktorých nevznikajú príjmy, alebo aj v prípadoch, keď sa plánujú záporné peňažné toky, musí byť preukázaný jasný dlhodobý záväzok na pokrytie týchto záporných peňažných tokov.

Rozdiel medzi peňažnými príjmami a platbami sa premietne do deficitu alebo prebytku, ktorý vznikne za každý rok. Udržateľnosť nastáva v prípade, ak sú kumulované generované hotovostné toky pozitívne, alebo aspoň nulové, pre všetky sledované roky. Peňažné príjmy zahŕňajú:

a) zdroje financovania,
b) prevádzkové príjmy z poskytovania tovarov a služieb
c) transfery, dotácie a iné finančné príjmy, ktoré nevyplývajú z poplatkov od užívateľov infraštruktúrneho projektu.

K výdavkom na účel zhodnotenia finančnej udržateľnosti sa zahrnú:

a) investičné náklady

[29] Rámec na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk)

b) náklady na obnovu
c) prevádzkové náklady
d) splácanie pôžičiek, vrátane úrokov
e) dane (z príjmu, majetku a iné priame dane)

Na rozdiel od finančnej výnosnosti by malo posúdenie finančnej udržateľnosti brať do úvahy splácanie pôžičky (napr. úrokovú sadzbu) a nemalo by zahŕňať zostatkovú hodnotu na strane príjmov (pokiaľ majetok nie je v poslednom roku investície skutočne zlikvidovaný).

2.5.4. Ekonomická analýza

Účelom ekonomickej analýzy je najmä identifikácia a ohodnotenie všetkých spoločenských vplyvov projektu. Kľúčovým prístupom je použitie tieňových cien na zohľadnenie spoločenských vplyvov tovarov a služieb, namiesto cien používaných na trhu, ktoré môžu byť skreslené, resp. niektoré spoločenské náklady a prínosy nemajú trhovú cenu.

Prvým krokom ekonomického hodnotenia investície je identifikácia všetkých socio - ekonomických vplyvov projektu, napr. vplyvy na kvalitu života a zdravie obyvateľstva, životné prostredie, na podnikanie, na občiansku spoločnosť, na finančne príjmy a náklady a pod.

Po spracovaní finančnej analýzy a po kvalitatívnom zhodnotení vplyvov je potrebné kvantitatívne odhadnúť všetky vplyvy projektu. Postup pri kvantifikácii závisí od druhu vplyvu. Napr. pri projektoch nákupu hasičskej techniky môže slúžiť pre odhad úspory škôd a vyvolaných nákladov expertný odhad, pri projektoch zameraných na zníženie kriminality to môže byť modelovanie vývoja kriminality, pri iných typoch projektov to zas môžu byť skúsenosti iných krajín či iných projektov na Slovensku. Ekonomická analýza konkrétneho projektu by mala zohľadniť špecifické odporúčania pre MV SR zahrnuté v kapitole 3.

Nepriame efekty investície na iné trhy a sektory ekonomiky (napr. cestovný ruch, zamestnanosť) by nemali byť zahrnuté do ohodnotenia projektových nákladov a prínosov, tak, aby sa predišlo dvojitému započítaniu nákladov a prínosov (napr. vytvorené pracovné miesta výstavbou budovy IBC by sa nemali považovať za prínosy projektu, ale za náklady, Podobne vznik ekonomickej aktivity v blízkosti novej budovy KC sa nechápe ako ekonomický prínos). Distribučné efekty a vplyvy na sekundárne stačí kvalitatívne (rámcovo) popísať.

Finančná analýza predstavuje vstup do ekonomickej analýzy. Ekonomická analýza by mala mať nasledujúce parametre zhodné s finančnou analýzou: referenčné obdobie, investičné náklady, zostatková hodnota, náklady na prevádzku a údržbu. Všetky náklady a prínosy by mali byť v stálych cenách.

Ekonomická analýza má 3 základné kroky:

- Fiškálne korekcie a konverzia cien,
- Zahrnutie a ocenenie priamych prínosov projektu,
- Zahrnutie a ocenenie externalít a nepriamych vplyvov,
- Diskontovanie nákladov a prínosov a výpočet ekonomických ukazovateľov výkonnosti.

2.5.4.1. Fiškálne korekcie

Prvým krokom ekonomickej analýzy je úprava prevádzkových nákladov, investičných nákladov a príjmov (použitých vo finančnej analýze) o fiškálne korekcie.

Dane sú z pohľadu štátu transferové platby, ktoré nepredstavujú reálne ekonomické náklady alebo prínosy pre spoločnosť. Ak sú známe presné hodnoty takýchto platieb, tak je možné ich jednoducho odrátať z finančnej analýzy podľa týchto princípov:

a) ceny príjmov a výstupov by mali byť očistené o DPH a o iné priame a nepriame dane,
b) predpokladané ceny výstupov by mali byť očistené od dotácií a iných transferov poskytovaných verejnými subjektmi,
c) ak nie je možné určiť hodnotu takýchto platieb v súlade s bodom a) alebo b), platby by byť eliminované od hotovostných tokov projektu použitím konverzných faktorov. Použitie konverzných faktorov je bližšie rozpracované v metodickom materiály MŽP SR[30] alebo EK.[31]

V ekonomickej analýze takisto musí byť odhadnutá zostatková hodnota projektu. Odhad je možné uskutočniť dvoma spôsobmi:

- Vypočítaním súčasnej hodnoty ekonomických prínosov zníženej o ekonomické náklady v zostávajúcich rokoch životnosti projektu. Tento prístup sa uplatňuje, keď je zostatková hodnota vo finančnej analýze vypočítaná metódou čistej súčasnej hodnoty budúcich hotovostných tokov[32].
- Použitím konverzného faktora. V tomto prípade sa použije priemer konverzného faktora jednotlivých nákladových komponentov, vážený relatívnym podielom každého komponentu na celkovej investícii. Tento prístup sa uplatní v prípadoch, kedy sa použije vzorec odpisov vo finančnej analýze[33].

2.5.4.2. Ocenenie priamych prínosov projektu

V nasledujúcom kroku je potrebné peňažne ohodnotiť všetky dopady projektu, pri ktorých je to možné.

Projekty rezortu vnútra typicky vytvárajú aj vplyvy, ktoré nie sú ocenené prostredníctvom trhu alebo zohľadnené na trhu. Tieto vplyvy môžu ovplyvniť priamo klientov rezortu vnútra (resp. všetkých občanov SR bez rozdielu), teda hovoríme o priamych vplyvoch. Typickým príkladom priamych vplyvov sú čas vybavenia na klientskom centre, nehodovosť, resp. bezpečnosť na cestách, miera kriminality, alebo dojazdový čas hasičov k požiaru.

V súlade s Metodikou MF SR[34] sa hodnotenie priamych prínosov projektu v ekonomickej analýze robí nahradením finančných príjmov[35] odhadmi ochoty platiť za projektové výstupy (znížené o dodávateľské náklady). Postupuje sa nasledovne:

---

[30] Str. 19 – 21 Príručky k analýze nákladov a prínosov environmentálnych projektov. MŽP SR, 2019. Dostupné online na: https://www.minzp.sk/iep/publikacie/manualy/cba-metodika.html
[31] P. 55 – 59 Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf
[32] Bližšie pozri napr. v metodike MDaV, kapitola 4.2.3. Metodická príručka k tvorbe analýz nákladov a prínosov (CBA), MDaV 2021. Dostupné online na: https://www.opii.gov.sk/download/f/pcba/PpCBA_verzia_3_0.zip
[33] Bližšie pozri napr. v metodike MDaV, kapitola 4.2.3. Metodická príručka k tvorbe analýz nákladov a prínosov (CBA), MDaV 2021. Dostupné online na: https://www.opii.gov.sk/download/f/pcba/PpCBA_verzia_3_0.zip
[34] Rámec na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk)
[35] Napr. v podobe užívateľských poplatkov alebo cien.

a) V odvetviach nevystavených hospodárskej súťaži, v regulovaných odvetviach, alebo v odvetviach ovplyvnených rozhodnutiami verejného sektora, poplatky platené používateľmi nemusia adekvátne odrážať sociálnu hodnotu užívaného tovaru. Typickým príkladom sú niektoré služby a agendy v gescii rezortu MV SR napr. služby poskytované klientskymi centrami, za ktoré platia občania administratívnu cenu (napr. vo forme správneho poplatku).
b) Používanie tovarov alebo služieb môže generovať dodatočné spoločenské prínosy, pre ktoré neexistuje žiadna cena. S ohľadom na agendu MV SR môžu práve projekty z dielne MV SR generovať tento typ prínosov, napr. prispieť k záchrane viac životov pri nákupe hasičskej techniky, zvýšiť pocit bezpečnosti, znížiť mieru kriminality v špecifickej oblasti, znížiť nehodovosť, či zvýšiť mieru objasnenosti kriminality pri projektoch zameraných na zlepšovanie činností policajného zboru.

Hraničná ochota platiť (WTP koncept[36]) tak poskytuje istý odhad spoločenskej hodnoty tovaru alebo služby pri projektoch, za ktorých úžitky sa neplatí, resp. platia sa len administratívne ceny. Hraničnou ochotou platiť sa meria maximálna peňažná suma, ktorú by ľudia boli ochotní platiť za konkrétny želateľný výstup. V súlade s metodickým materiálom EK[37] sa môžu na empirický odhad WTP použiť rozličné techniky, napr.: odhalené preferencie, prehlásené preferencie, hedonické oceňovanie a metóda prenosu benefitov. Použitie konkrétnej metódy závisí od charakteru zvažovaného efektu a od dostupnosti údajov. Príklad pre použitie metód je uvedený v Prílohe VI metodiky EK[38] a v Prílohe 1 metodiky MŽP.[39]

Ak chýbajú odhady ochoty platiť odvodené priamo od užívateľov, alebo ak nie je možné uplatniť metódu transferu benefitov, v súlade s Metodikou MF SR sa môžu použiť iné odhady ochoty platiť ako náhradné riešenie. Bežne akceptovanou praxou je vypočítať nevynaložené náklady užívateľov na spotrebu toho istého tovaru/služby od alternatívneho producenta. Napríklad, nevynaložené náklady na prenájom budov, školenia na súkromných trenažéroch, komerčné ceny za nalietané hodiny vrtuľníka na pátracie akcie, odstránenie materiálnych škôd vodu dopravovanú v cisternách, v prípade dodávok energie nevynaložené náklady na alternatívne palivá (napr. plyn vs. uhlie) alebo alternatívne technológie na ich generáciu (napr. obnoviteľné zdroje energie vs. fosílne palivá).

K príkladom pozitívnych netrhových dopadov môžeme zaradiť úsporu času[40], zvýšenú kvalitu života, prevenciu smrteľných nehôd, zranení, havárií, či požiarov, nižšiu zraniteľnosť a riziko atď.

[36] Koncept hraničnej ochoty platiť (WTP koncept) sa používa na odhad tzv. tieňovej ceny výstupu projektu.
[37] Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf
[38] Str. 333 a nasl. Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf
[39] Str. 66 a nasl. Príručky k analýze nákladov a prínosov environmentálnych projektov. MŽP SR, 2019. Dostupné online na: https://www.minzp.sk/iep/publikacie/manualy/cba-metodika.html
[40] Typicky v dopravných projektoch ide o úsporu cestovného času. V prípade agendy MV SR sa v tomto zmysle môže jednať napr. o čas strávený vybavovaním a čakaním v klientskom centre.

2.5.4.3. Usmernenie k používaniu jednotnej metriky prevodu vybraných vplyvov projektu v ekonomickej analýze

Hodnota (úspora) času

V s inými metodickými materiálmi[41] hodnota hodiny času občana vychádza z priemernej ceny práce v národnom hospodárstve. Hodnota času sa líši aj od druhu aktivity (úspora pracovného času / úspora cestovného času / úspora voľného času).

S hodnotou času sa typicky pracuje predovšetkým pri infraštruktúrnych projektoch v doprave. V podmienkach rezortu vnútra môže mať hodnota času využitie pri úspore času, stráveného čakaním a vybavovaním na klientskom centre, úspore cestovného času do klientskeho centra, a podobne.

Hodnota jednej hodiny ušetreného pracovného času pre rok 2020 je stanovená na 12,31 € [42], pre dochádzanie do práce je stanovená na 4,93 a pre voľný čas je stanovená na 3,07. Hodnota času sa do budúcnosti upravuje podľa predpokladaného rastu miezd, prípadne podľa medziročnej zmeny HDP.

Hodnota života

Ochrana a predĺženie (kvalitného) života a zníženie rizika zranenia či úmrtia patria medzi hlavné úlohy rezortu MV SR, a teda aj medzi často produkované prínosy projektov MV SR. Preto je potrebné stanoviť korektnú hodnotu predĺženia života, resp. odvrátenia predčasného úmrtia v súlade s inými metodickými materiálmi.

Do analýzy projektov, ktoré ovplyvňujú riziko úmrtia je bežné zahnúť odhad VOSL.[43] Hodnotu VOSL je možné vypočítať buď zo vzorca stanoveného v metodike EK [44] alebo možno použiť hodnotu stanovenú v metodike MDaV, kde pre jednotkové náklady VOSL pre rok 2021 platí:

Smrteľné zranenie = 3 296 699 €
Ťažké zranenie = 468 484 €
Ľahké zranenie = 36 161 €.

---

[41] Napr. Rámec na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk), Metodická príručka k tvorbe analýz nákladov a prínosov (CBA), MDaV 2021. Dostupné online na: https://www.opii.gov.sk/download/f/pcba/PpCBA_verzia_3_0.zip, Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

[42] Hodnota sa vypočíta ako podiel ročných nákladov na prácu v hospodárstve (N) a počtu odpracovaných hodín za rok (H), teda $VOT = \frac{N}{H}$, kde:
N = priemerná cena práce v národnom hospodárstve * počet pracujúcich v hospodárstve * 12,
H = čistý pracovný fond pre daný rok * počet pracovných hodín * počet pracujúcich v hospodárstve.
Pre bližšie informácie k spôsobu výpočtu pozri Prílohu 1 Rámca na hodnotenie verejných investičných projektov v SR. MF SR, 2017. Dostupné online na: Metodika CBA (mfsr.sk)
Voľný čas predstavuje 25 % hodnoty pracovného času, voľný čas predstavuje 40 % hodnoty pracovného času.

[43] Value of Statistical Life (štatistická hodnota života), definovaná ako: hodnota, ktorú spoločnosť prikladá zníženiu priemerného počtu úmrtí o jedno.

[44] $VOSL = \sum_t^T \frac{L_t}{(1+i)^t}$, kde:
T- zostávajúci čas života
L_t- príjem z práce
I – diskontná sadzba

Hodnoty je treba upraviť v čase podľa rastu reálneho HDP (bod 46).

V špecifických prípadoch , kedy môže mať projekt dopad na kvalitu života je možné použiť koncept QALY (roky života štandardizovanej kvality). Hodnota jedného QALY vychádza zo zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a je podľa čl. 1, § 7, bodu 2 určená ako 24-násobok priemernej mesačnej mzdy.

Body 94 až 96 predstavujú usmernenie pre zosúladenie hodnôt naprieč rezortmi a v rámci útvarov rezortu MV SR. Z morálneho a etického hľadiska, s ohľadom na charakter zabezpečovaných činností rezortu, odporúčame vyhnúť sa oceňovaniu ľudského života a zvoliť iný spôsob kvantifikácie prínosov projektu, resp. voľbu iného nástroja na ekonomické hodnotenie (v súlade s bodom 2.5.4.6 napr. CEA).

Kvalitatívne vplyvy

V špecifických prípadoch netrhové náklady a prínosy (alebo externality) nie je možné ohodnotiť, hoci sa dajú ľahko identifikovať. V každom prípade je potrebné uviesť ich v štúdii a podrobne ich popísať.

2.5.4.4. Hodnotenie nepriamych vplyvov a korekcia externalít

Externality sú také dopady, ktoré nie sú zohľadnené, resp. sa nevyskytujú priamo v transakcii medzi producentom a užívateľmi služieb, ale dopadajú na tretie strany (bez monetárnej kompenzácie). Aby sa získal ucelený obraz projektových prínosov a nákladov, je potrebné ohodnotiť aj externality. Environmentálne dopady sú typickým príkladom externality.

Pre finančné ohodnotenie externých vplyvov sa môže použiť postup opísaný v kapitolách 2.5.4.2 a 2.5.4.3 (napr. WTP koncept), ak v tejto podkapitole nie je uvedené inak. Je nevyhnutné určiť významné aspekty a možné vplyvy (napr. využívanie zdrojov a environmentálne dôsledky znečisťovania) počas celého životného cyklu produktu od získavania surovín, cez výrobu, používanie, nakladanie po skončení životnosti, recyklovanie až po konečné zneškodňovanie. Je vhodné zvážiť využitie metódy posudzovania životného cyklu (LCA)[45]

Ak existujú spotrebné dane, dotácie alebo správne poplatky vyrubované štátom, ktorých úlohou je korekcia externality, môžu byť použité ako odhad finančnej hodnoty danej externality.

Pri oceňovaní externalít môže dochádzať k dvojitému započítaniu. Ak sa jeden nástroj zahrnie ako hodnota do finančnej analýzy, nie je možné použiť ho aj pre externality (napr. v prípade zahrnutia daní z energií a súčasne odhadov plných externých environmentálnych nákladov). Ak existuje metodika pre kvantifikáciu týchto externých vplyvov (napr. peňažné ocenenie emisií) a je možné spoľahlivo odhadnúť dopad projektu na vývoj tejto externality (zníženie či zvýšenie emisií), preferuje sa kvantifikácia externého vplyvu a odpočítanie spotrebných a emisných daní z analýzy.

[45] Podrobnejšie informácie o využití LCA podľa JRC EC: http://eplca.jrc.ec.europa.eu/.

Medzi externality, ktoré môžu vznikať pri projektoch rezortu MV SR patria napríklad zmeny v znečistení ovzdušia, alebo zmeny emisií skleníkových plynov. Spoločenský dopad týchto externalít sa vypočíta podľa kapitoly 2.3.5 metodiky MŽP SR (v súlade s metodikou EK).[46]

2.5.4.5. Ceny energií a palív

Pri výpočte nákladov a prínosov projektov MV SR je často potrebné určiť ceny energií a palív.

Pri cenách pohonných hmôt odporúčame vychádzať z údajov ŠÚ SR, ktorý eviduje týždenné priemerné ceny pohonných látok v SR.[47] Pri výpočte hodnoty pohonnej hmoty odporúčame zohľadniť dlhšie časové obdobie (napr. priemer posledných 52 týždňov) a do budúcnosti hodnotu upraviť o prognózu inflácie v súlade s bodom 46.

Pri cenách energií (elektrina, plyn) odporúčame vychádzať z burzových cien elektriny, plynu a uhlia, ktoré zverejňuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO).[48] K cene elektriny sa pripočítajú ďalšie zložky podľa pravidiel stanovených ÚRSO (náklady na distribúciu, odvod do Národného jadrového fondu, cena systémových služieb, tarifa za prevádzkovanie systému, tarifa za straty). Obdobne k cene plynu sa pripočítajú náklady na prepravu a distribúciu a náklady na skladovanie plynu.

Od cien stanovených podľa bodu 105. a 106. sa odpočítajú dane v súlade s bodom 84.

2.5.4.6. Nástroj na ekonomické hodnotenie

Po vypočítaní a ohodnotení dopadov je ďalším krokom ekonomickej analýzy ekonomické hodnotenie. V závislosti od typu projektu je možné použiť rôzne druhy ekonomického hodnotenia, ktoré sa líšia o.i. v spôsobe evaluácie prínosov.

Analýza nákladov a prínosov (CBA) je najkomplexnejšia a štandardne používaná metóda ekonomického hodnotenia. Meria náklady aj prínosy jednotlivých alternatív v peňažnom vyjadrení. Umožňuje tak jednoduché porovnanie rôznych alternatív aj medzi rôznymi sektormi, a rigorózne zaobchádzanie s neistotou.

Analýza efektívnosti nákladov (CEA) a iné metódy

Niektoré efekty je ale často náročné vyjadriť v peniazoch, alebo je miera nepresnosti príliš veľká, vtedy sa CBA použiť neodporúča.

V súlade s Nariadením Komisie EÚ k metodike na vypracovanie analýzy nákladov a prínosov,[49] v špecifických prípadoch, ak je ťažké alebo nemožné kvantifikovať a peňažne

[46] Str. 47 – 49 Príručky k analýze nákladov a prínosov environmentálnych projektov. MŽP SR, 2019. Dostupné online na: https://www.minzp.sk/iep/publikacie/manualy/cba-metodika.html
[47] Priemerné ceny pohonných látok v SR. ŠÚ SR. Dostupné online na: Priemerné ceny pohonných látok v SR (týždenné) [sp0207ts] - IBM Cognos Viewer (statistics.sk)
[48] Burzové ceny elektriny a plynu. ÚRSO. Dostupné online na: https://www.urso.gov.sk/6124-sk/burzove-ceny-elektriny-a-plynu/
[49] Príloha III, bod 2.3.4. Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/207 z 20. januára 2015 , ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o vzor správy o pokroku, formát na predkladanie informácií o veľkom projekte, vzor spoločného akčného plánu, vzor správ o vykonávaní cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, vzor vyhlásenia hospodáriaceho subjektu, vzory pre stratégiu auditu, audítorské stanovisko a výročnú kontrolnú správu a metodiku na vypracovanie analýzy nákladov a prínosov, ako aj podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013, pokiaľ ide o vzor správ o vykonávaní cieľa

vyjadriť prínosy veľkého projektu, ale náklady možno s primeranou istotou predpovedať, sa môže vypracovať analýza efektívnosti nákladov (CEA, z angl. cost-effectiveness analysis). V takých prípadoch sa treba pri posudzovaní zamerať na overenie, či projekt je pre spoločnosť najefektívnejším riešením na poskytnutie danej potrebnej služby za uvedených vopred stanovených podmienok. Okrem toho by sa mal uviesť kvalitatívny opis hlavných ekonomických prínosov. Pri CEA sa vypočítajú náklady na jednotku prínosu „nevyjadreného v peniazoch" a treba v nej kvantifikovať prínosy, ale nemá sa udávať peňažná alebo ekonomická hodnota týchto prínosov (uvedie sa vplyv intervencie na zvolený výsledkový ukazovateľ, napr. miera kriminality v regióne, objasnenosť trestných činov a pod.).

Pri uplatňovaní CEA platia tieto podmienky:

- projekt vytvára len jeden výstup, ktorý je homogénny a ľahko merateľný,
- tento výstup je zásadným prvkom ponuky, čo znamená, že je nevyhnutné podniknúť kroky na jeho zabezpečenie,
- cieľom projektu je dosiahnuť výstup pri minimálnych nákladoch,
- neexistujú žiadne významné externality,
- na základe množstva dôkazov vyplývajúcich z príslušných referenčných hodnôt možno overiť, či zvolená technológia spĺňa minimálne požadované kritériá nákladovej efektívnosti.

Alternatívne je možné použiť aj Analýzu užitočnosti nákladov (CUA), a to vtedy, ak projekt prináša viacero typov prínosov, resp. ak sa tieto medzi alternatívami odlišujú. Vtedy je prínosy najlepšie vyjadriť užitočnosťou, ktorú prinášajú respondentom. Alternatívy sa potom porovnávajú výškou nákladov na jednotku užitočnosti. Často sa tak môže stať práve v oblastiach MV SR. Pre ilustrácia, pre potreby ochrany na hranice môže byť použitý ukazovateľ miera kriminality (počet zistených prípadov) na hranici. CUA nám umožňuje porovnať náklady na zvýšený počet policajných so zabezpečením hranice dronom, prípadne s inými opatreniami.

Analýzu minimalizácie nákladov (CMA) môžeme použiť, keď je výsledok vo všetkých alternatívach rovnaký alebo bezpredmetný, a jedinou motiváciou je znižovanie nákladov. Koncept sa dá využiť najmä pri menších investíciách a pri zabezpečovaní zákonných požiadaviek.

2.5.4.7. Posúdenie ekonomických prínosov projektu

V prípade, že sú všetky náklady a prínosy projektu kvantifikované a vyjadrené v peňažných jednotkách, je možné prínosy projektu posúdiť prostredníctvom troch hlavných ekonomických ukazovateľov:

- ekonomická čistá súčasná hodnota (ENPV) - ENPV vyjadruje rozdiel medzi diskontovanými prínosmi a diskontovanými nákladmi. Kritérium pre kladné hodnotenie projektu je zväčša ENPV vyššie ako nula
- ekonomická miera návratnosti (ERR) – ERR je diskontná sadzba, ktorá prináša nulovú čistú súčasnú hodnotu ekonomických čistých prínosov počas životnosti projektu. zväčša ak je ERR projektu väčšie ako sociálna diskontná sadzba (5%), investícia sa dá považovať ako spoločensky výhodná..

Európska územná spolupráca. Dostupné online na: EUR-Lex - 32015R0207 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

- pomer prínosov a nákladov (BCR) - je vymedzený ako čistá súčasná hodnota všetkých ekonomických prínosov projektu vydelená čistou súčasnou hodnotou všetkých ekonomických nákladov na projekt (B/C). Projekt sa zväčša považuje za spoločensky prínosný, ak je hodnota BCR väčšia ako 1.

Na porovnávanie projektov sa odporúča používať najmä BCR. Na dodatočné rozhodovanie medzi projektami s podobnými pomermi prínosov a nákladov sa použije ENPV. Je však potrebné zohľadniť prípady, kedy nebolo možné finančne kvantifikovať všetky relevantné prínosy projektu, pričom však môže ísť o spoločensky prínosný projekt, ktorý však nemá zahrnuté všetky pozitívne vplyvy vo výpočte ENPV a BCR. V tomto prípade je potrebné pozitívne vplyvy dostatočne vyčerpávajúco kvalitatívne popísať (v súlade s bodom 98.).

2.6. Hodnotenie rizika

Určitá miera neistoty je vždy súčasťou investičných projektov. Na jej minimalizáciu je potrebné ekonomickú analýzu projektu podrobiť analýze (posúdeniu) rizík.

Posúdenie rizika umožní odhadnúť zmeny vplyvov projektu, ak sa niektoré kľúčové premenné ukážu byť odlišné, ako sa očakávalo. Dôkladná analýza rizík predstavuje základ pre riadnu stratégiu riadenia rizika, ktorá sa následne premietne do návrhu projektu.

Prvým krokom hodnotenia rizika je **analýza citlivosti**, ktorou sa určujú kritické premenné alebo parametre modelu, ktorých pozitívne alebo negatívne odchýlky majú najväčší vplyv na ukazovatele výkonnosti daného projektu. Pri ich stanovení s musia zohľadniť tieto aspekty:

- kritické premenné sú tie, pri ktorých odchýlka 1 % spôsobí odchýlku viac ako 1 % hodnoty NPV,
- analýza sa vykonáva zmenou jednej premennej v čase a určením účinku tejto zmeny na NPV
- Testované premenné by mali byť deterministicky nezávislé a čo najviac disagregované (napr. náklady na vykurovanie objektu by sa mali skladať z dvoch nezávislých testovaných premenných – množstvo spotrebovanej energie a tarifa),
- Hraničné hodnoty sú vymedzené ako zmeny v kritických premenných, kedy NPV projektu klesne na nulu a projekt prestane byť výnosný,
- analýza scenárov umožňuje preštudovať kombinovaný vplyv určených súborov kritických hodnôt a najmä kombináciu optimistických a pesimistických hodnôt skupiny premenných pri vytváraní rôznych scenárov, ktoré môžu fungovať na základe určitých hypotéz.

Tabuľka 2 Príklad analýzy citlivosti

Premenná	Variácia FNPV pri zmene premennej o ±1 %	Posúdenie kritickosti	Variácia ENPV pri zmene premennej o ±1 %	Posúdenie kritickosti
Ročný nárast populácie	0,5 %	nie je kritické	2,2 %	kritické

Jednotková cena	2,6 %	kritické	Nie je k dispozícii	-
Celkové investičné náklady	8 %	kritické	8,2 % kritické	
Ročné náklady na údržbu	0,7 %	nie je kritické	0,6 %	nie je kritické
Hraničná ochota platiť	neaplikovateľne		12,3%	kritické

Zdroj: Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects, tabuľka 2.1.2 (EC, 2014)

Tabuľka 3 Príklad hraničných hodnôt

Premenná		Hodnota
Prínosy		
Ročný nárast populácie	minimálny nárast, než FNPV = 0	104 %
	maximálny pokles, než ENPV = 0	47%
Ochota platiť na obyvateľa	minimálny nárast, než FNPV = 0	Neaplikovateľné
	maximálny pokles, než ENPV = 0	55 %
Náklady		
Investičné náklady	maximálny pokles, než ENPV = 0	82 %
	minimálny nárast, než FNPV = 0	19 %
Ročné náklady na údržbu	maximálny pokles, než ENPV = 0	95 %
	minimálny nárast, než FNPV = 0	135 %

Zdroj: Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects, tabuľka 2.1.3 (EC, 2014)

Z tabuľky príkladu hraničných hodnôt môžeme napríklad vidieť, že 19 % nárast investičných nákladov by viedol k ENPV rovnej nule, teda projekt by sa stal príliš riskantný.

Druhým krokom hodnotenia rizika je **kvalitatívna analýza rizika**. Kvalitatívna analýza rizika vrátane predchádzania rizikám ich zmierňovania, by mala obsahovať:

a) zoznam (identifikáciu) rizík, ktorým je projekt vystavený,
b) maticu rizík pre každé zistené riziko, ktorá obsahuje:
   - možné príčiny zlyhania,
   - väzbu na analýzu citlivosti,
   - možné negatívne účinky na projekt,
   - klasifikovanú úroveň pravdepodobnosti výskytu a závažnosti vplyvu
     napr. v prípade pravdepodobnosti: a= veľmi nepravdepodobne, e= veľmi pravdepodobne,
     napr. v prípade závažnosti vplyvu: kategória 1 = žiadny relevantný vplyv na projekt, kategória 5 = katastrofický vplyv na projekt

- úroveň rizika (t. j. kombinácia pravdepodobnosti a vplyvu, napr. stupnica nízka až veľmi vysoká)).

c) identifikáciu preventívnych a zmierňujúcich opatrení, vrátane subjektu zodpovedného za predchádzanie hlavným rizikám a za ich zmierňovanie,

d) výklad matice rizík vrátane posúdenia zostatkových rizík po uplatnení preventívnych a zmierňujúcich opatrení.

Tabuľka 4 Príklad matice zmierňovania rizík

Nepriaznivá udalosť	Ovplyvnená krit. premenná	Príčina	Vplyv na projekt	Pravdepodobnosť výskytu	Závažnosť	Úroveň	Preventívne opatrenia	Zostatkové riziko
Meškanie dodávok	Investičné výdavky	Kríza dod. reťazca	Nedodržanie lehôt, meškanie prínosov	D	4	vysoká	Podporný tím pre manažment dod. reťazca	stredné
Prekročenie výdavkov	Investičné výdavky	Nesprávne odhady	Záporná FNPV a ENPV	B	3	Stredná	Revízia položiek z PD	Nízke
Odpor verejnosti	-	Absencia komunikácie	Zavedenie len častí projektu v obmedzenej miere	B	3	Stredná	Prepracovaná komunikačná stratégia	Nízke

Zdroj: Vlastné spracovanie ISBA

Tretím krokom je **analýza pravdepodobnosti rizika,** ktorá môže byť vyžadovaná pri niektorých typoch projektov spolufinancovaných z EŠIF**.** Odporúčané je spracovať ju napríklad v prípadoch, kedy zvyškové riziká projektu sú stále významné. Zahŕňa kroky bližšie popísané v bode 2.9.3 Metodiky EK[50] alebo stručnejšie v Nariadení EÚ.[51] V skratke je obsahom analýzy nasledovné:

- Rozdelenie pravdepodobnosti pre kritické premenné a priradenie informácie o pravdepodobnosti výskytu percentuálnej zmeny,
- Kvantitatívna analýza rizika, založená na simulácii „Monte Carlo“. Táto slúži na výpočet rozdelenia pravdepodobnosti FRR alebo NPV projektu. Na spracovanie sa vyžaduje použiť výpočtový softvér.

[50] Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

[51] Prílohy III, bodu 2.4. Nariadenia Komisie EÚ k metodike na vypracovanie analýzy nákladov a prínosov

2.7. Následné kroky

Výstupom zo štúdie uskutočniteľnosti je odporučenie najlepšieho možného riešenia, ako aj popísanie ďalších možných spoločensky prínosných riešení.

Ďalším krokom je zverejnenie štúdie uskutočniteľnosti na webovom sídle MV SR v spracovateľnom formáte[52]. Zverejňovanie sa nevzťahuje na štúdie a analýzy, pri ktorých bolo začaté verejné obstarávanie na zhotoviteľa alebo samotné vypracovanie štúdie. Z povinnosti zverejňovať údaje sú vyňaté skutočnosti, ktoré podliehajú ochrane duševného vlastníctva a utajované skutočnosti v zmysle osobitných predpisov. Ak štúdie uskutočniteľnosti obsahujú utajované skutočnosti , útvar (predkladateľ) zasiela štúdiu vo fyzickej podobe na adresu MF SR a zároveň o tejto skutočnosti posiela oznámenie na elektronickú adresu investicie.uhp@mfsr.sk (platí, iba ak to povaha veci, resp. režim utajenia umožňuje). Investor zároveň na svojom webovom sídle oznámi, že štúdia uskutočniteľnosti sa nezverejňuje, pretože obsahuje utajované skutočnosti, okrem prípadov, keď aj samotná informácia o príprave investičného projektu je utajovanou skutočnosťou.

Príloha 1: Štúdia uskutočniteľnosti obsahuje vzorovú štruktúru štúdie uskutočniteľnosti s prílohami, ktorú je vhodné pri analýze dodržať.

Zákonná lehota[53] na zverejnenie štúdie uskutočniteľnosti je najneskôr 30 dní pred začiatkom prípravy investičného projektu, ktorým je najmä jedna zo zákonom vymedzených skutočností, podľa toho, ktorá nastane skôr.

O zverejnení štúdie uskutočniteľnosti alebo jej aktualizovanej verzie Investor bezodkladne informuje MF SR. Na účel oznamovania je zriadená adresa investicie.uhp@mfsr.sk.

MF SR následne k predloženej štúdii uskutočniteľnosti vypracuje ekonomické hodnotenie, ktoré zverejní na svojej webovej stránke do 30 dní od:

- predloženia všetkých vyžiadaných podkladov k štúdii uskutočniteľnosti, alebo od
- doručenia oznámenia od útvaru (predkladateľa) o nedodaní požadovaných podkladov.

Ďalej je potrebné vypracovať procesnú mapu, ktorá prehľadne zobrazí, kto má plniť aké úlohy a udržiavať prístupný archív štúdií k minulým prípadom. Ďalšie podrobnosti určí Metodika riadenia interných projektov v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

[52] Súčasťou zverejnených údajov má byť tabuľková CBA, textová časť CBA (obsažný opis analýzy – jej vstupy, postup výpočtu, výsledky), aj iné prílohy, ktoré sú potrebné pre plnohodnotné posúdenie ekonomickej a finančnej analýzy investície. Samotná CBA má byť vypracovaná v hárku tabuľkového procesora, v ktorom sú ponechané funkcie a vzťahy medzi bunkami, aby bolo možné overiť si správnosť výpočtov.

[53] V zmysle § 19a ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. ŠPECIFICKÉ USMERNENIA PRE SEKTORY MINISTERSTVA VNÚTRA SR

Kapitola obsahuje odporúčania a informácie k cieľom projektov a ekonomickým prínosov projektov MV SR.

3.1. Ciele MV SR a ciele projektu

Príprava investičných projektov má vychádzať z cieľov a vízií, obsiahnutých v koncepčnom strategickom materiály rezortu MV SR v súlade s bodom 2. tohto Metodického usmernenia. Keďže koncepčný strategický materiál MV SR je v čase tvorby Metodického usmernenia v procese prípravy, ciele rezortu je zatiaľ možné odvodiť z platného materiálu: Metodika investičného plánovania.[54] Po schválení koncepčného strategického materiálu MV SR sa bude vychádzať z cieľov rezortu, ktoré bude obsahovať.

Tabuľka 5 Základné strategické ciele SR definované Bezpečnostnou stratégiou SR 2021

zabezpečovať účinný a efektívny systém riadenia vo všetkých krízových situáciách
identifikovať vznikajúcu krízovú situáciu a zabezpečiť včasné varovanie
analyzovať dopad krízovej situácie na bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky a navrhovať spôsob jej riešení
preventívne pôsobiť proti vzniku krízových situácií a zvyšovať odolnosť štátu a spoločnosti a v prípade ich vzniku tieto situácie potlačiť v zárodku
reagovať na potvrdené hrozby a prispôsobovať sa zmenám bezpečnostnej situácie vrátane reakcie na neočakávané hrozby
zabezpečiť rýchle odstránenie následkov krízovej situácie a obnovu pôvodného stavu
zaručiť kontinuitu svojho fungovania
zlepšiť zdieľanie informácií medzi jednotlivými prvkami bezpečnostného systému
systematicky precvičovať a vyhodnocovať svoju funkčnosť
Ochrana demokratických hodnôt, základných ľudských práv a slobôd a princípov právneho štátu a medzinárodného práva vo svete
Efektívne krízové riadenie štátu a komplexný prístup k bezpečnosti
Odolnosť štátu a spoločnosti voči bezpečnostným hrozbám
Dôvera občanov v demokratický štát a nezávislé verejné inštitúcie a súdržnosť spoločnosti
Jednotná, prosperujúca, bezpečná, otvorená a vo svete rešpektovaná EÚ
Spravodajská ochrana a podpora pri ochrane a presadzovaní bezpečnostných záujmov štátu
Pripravenosť štátu a spoločnosti efektívne a koordinovane reagovať na hybridné hrozby, vrátane dezinformácií
Zaistenie funkčného systému kybernetickej, informačnej a komunikačnej bezpečnosti
Ochrana kritickej infraštruktúry štátu
Účinné preverovanie zahraničných investícií z dôvodu bezpečnosti a verejného poriadku a kontrola rizikového kapitálu

[54] Metodika investičného plánovania. MV SR, 2021. Dostupné online na: https://www.minv.sk/swift_data/source/images/MIP_MV_V1.pdf

Ochrana životného prostredia, verejného zdravia a kultúrneho dedičstva
Energetická, surovinová, environmentálna a potravinová bezpečnosť

Zdroj: Metodika investičného plánovania MV SR, 2021

Ako ukážku vhodne stanovených cieľov projektu uvádzame Tabuľku 6, ktorá popisuje konkrétne názvy cieľov, ich merateľné ukazovatele a cieľovú hodnotu spolu s časovým horizontom.

Tabuľka 6 Ciele projektu (príklad)

Oblasť	Cieľ	Merateľný ukazovateľ	Merná jednotka	Súčasná hodnota (príklad, 2020)	Očakávaná hodnota (napr. 2024)
Policajný zbor	Zvýšiť dôveru občanov v PZ	Dôvera občanov v PZ	Percento občanov	45%	50%
Verejná správa	Skrátiť čas strávený v budove úradu miestnej štátnej správy	Doba čakania na KC, doba vybavenia na KC	Priemerný čas v minútach	10 min.	8,5 min.
Policajný zbor	Zvýšiť bezpečnosť vo vybraných regiónoch	Miera špecifickej kriminality	Počet trestných činov na 10000 obyvateľov v regióne	200	150
Policajný zbor	Zvýšiť bezpečnosť na cestách	Smrteľné dopravné nehody	Počet smrteľných dopravných nehôd na 1 mil. obyvateľov	40,7	35
Policajný zbor	Zvýšiť zabezpečenie schengenskej hranice	Objasnené protiprávne činy na hranici	Percento objasnených protiprávnych činov	70%	85%
Hasičský a záchranný zbor	Zlepšiť reakčnú dobu na vzniknutú situáciu	Výjazdy so zásahom do 20 min.	Percentuálny podiel	80%	90%

Zdroj: Vlastné spracovanie ISBA

3.2. Prínosy projektov realizovaných MV SR

Ako sme zdôvodnili už aj v iných častiach tohto Metodického usmernenia, špecifikom projektov MV SR je, že prínosy projektov sú častokrát ťažko vyjadriteľné v peniazoch. MV SR má v mnohých oblastiach status pasívnej zložky, pripravenej kedykoľvek reagovať na vzniknutú krízovú (alebo inú) situáciu. Ekonomická a finančná hodnota ochrany pred potenciálnym nebezpečím, ktoré nemusí prísť dlhý čas vôbec, alebo môže prísť naraz vo veľkej intenzite, je ťažko odhadnuteľná.

Vzhľadom na skutočnosť, že žiadna oblasť rezortu MV SR nepatrí medzi tie odvetvia, ktoré nariadenie Komisie EÚ k metodike na vypracovanie analýzy nákladov a prínosov[55] (Nariadenie EÚ) zaraďuje medzi oblasti s hlavnými ekonomickými prínosmi, resp. na rozdiel od týchto odvetví nie sú potenciálne prínosy projektov rezortu MV SR bližšie definované ani v Metodike EK,[56] tak pri definovaní hodnôt potenciálnych prínosov postupujeme najmä podľa obmedzeného množstva dostupných vedeckých štúdii na túto tému.

CBA analýzy pre oblasti prevencie kriminality alebo viktimológie sú zatiaľ len v počiatkoch a odhadovanie nehmotných nákladov trestných činov môže byť zložité napr. kvôli malej metodickej štandardizácii štandardizácii (Graham a John 2010, Ponomarenko a Friedman 2017).[57]

Nasledujúca tabuľka obsahuje vybranú vzorku potenciálnych prínosov, typicky produkovaných pri projektoch v pôsobnosti MV SR.

Tabuľka 7 Prínosy projektov MV SR

Oblasť	Hlavné prínosy
Policajný zbor	Znižovanie kriminality (rôzne oblasti, napr. pytliactvo, drogy, nelegálna migrácia, a pod.)
Policajný zbor	Objasňovanie trestných činov (rôzne oblasti, napr. násilné, ekonomické, korupčné,...)
Policajný zbor	Ochrana majetku, osôb a života, pátracie akcie
Policajný zbor	Zabezpečenie hraníc
Policajný zbor	Bezpečnosť v krajine (rôzne oblasti, napr. verejný poriadok na uliciach, bezpečnosť na železnici, bezpečnosť na cestách, ochrana pred lúpežami, ochrana pred terorizmom)
Policajný zbor	Reakcia na krízové situácie (únos, lúpež a pod.)
Hasičský a záchranný zbor	Ochrana životov a majetku pred požiarmi
Hasičský a záchranný zbor	Preventívna pôsobnosť v oblasti požiarov
Hasičský a záchranný zbor	Záchranné práce pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych

[55] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/207 z 20. januára 2015 , ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o vzor správy o pokroku, formát na predkladanie informácií o veľkom projekte, vzor spoločného akčného plánu, vzor správ o vykonávaní cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, vzor vyhlásenia hospodáriaceho subjektu, vzory pre stratégiu auditu, audítorské stanovisko a výročnú kontrolnú správu a metodiku na vypracovanie analýzy nákladov a prínosov, ako aj podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013, pokiaľ ide o vzor správ o vykonávaní cieľa Európska územná spolupráca. Dostupné online na: EUR-Lex - 32015R0207 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

[56] Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. EC, 2014. Dostupné online na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

[57] Farrell, Graham & Roman, John. (2010). Cost-benefit analysis and crime prevention. 10.4135/9781412979993.n60.
Ponomarenko, M., & Friedman, B. (2017). Benefit-Cost Analysis of Public Safety: Facing the Methodological Challenges. Journal of Benefit-Cost Analysis, 8(3), 305-329. doi:10.1017/bca.2017.28

	udalostiach a pri ochrane životného prostredia
Verejná správa	Poskytovanie služieb pre občanov, zabezpečenie zákonnosti
Verejná správa	Zjednodušovanie, zvyšovanie dostupnosti a digitalizácia služieb štátu
Verejná správa	Zabezpečenie priebehu volieb, archívnictvo a evidencie
Krízové riadenie	Reakcia na krízové situácie (jadrová havária, povodeň), koordinácia integrovaného záchranného systému
Krízové riadenie	Humanitárna pomoc
Krízové riadenie	Ochrana kritickej infraštruktúry

Zdroj: Vlastné spracovanie ISBA

V tomto Metodickom usmernení (najmä v kapitole 2.5.4.7. a nasledujúcich) boli popísané postupy a stanovené odkazy na postupy, ako pristupovať k výpočtu hodnoty prínosov projektu, pre účely ekonomického hodnotenia (napr. WTP koncept). Keďže podstatná časť politík MV SR je zameraná na zníženie kriminality, tak vyjadrenie benefitov týchto politík a projektov môže stáť na ocenení spoločenských nákladov kriminality. V týchto prípadoch odporúčame využívať hodnoty a postupy z nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka 8 Oceňovanie vybraných prínosov projektov MV SR

Prínos (oblasť)	Spôsob výpočtu prínosov, alebo hodnota pre 2021	MJ	Zdroj
Zníženie kriminality v regióne	Jedna domácnosť je ochotná zaplatiť 145,21 € až 217,82 € ročne za zníženie kriminality o 10 % (v závislosti od druhu kriminality)[58]	Miera kriminality v regióne	Cohen, Rust, Steen a Tidd (2004)[59]
Prevencia kriminality	Prínos = hodnota nákladov kriminality pred realizáciou projektu[60] – hodnota nákladov kriminality po realizácii projektu	Miera kriminality	Soomeren, Wever (2005)[61]
Prevencia na cestách	Hodnota jedného strateného života pri dopravnej nehode = 2,07 mil. €.[62] Hodnota zranenia na cestách = 0,24 mil. €[63]	Nehodovosť na cestách	Európska komisia. (2018)[64]

[58] Štúdia z 2004, suma zohľadňuje infláciu.
[59] COHEN, M.A., RUST, R.T., STEEN, S. and TIDD, S.T. (2004), WILLINGNESS-TO-PAY FOR CRIME CONTROL PROGRAMS. ***Criminology***, 42: 89-110. https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2004.tb00514.x
[60] Napr. pre krádeže je možné vypočítať ako priemerná hodnota krádeže * počet prípadov krádeže za rok
[61] Soomeren, Paul & Wever, Jack. (2005). *Review of Costs and Benefits Analysis in Crime Prevention Report to the European Commission*, **Directorate-General for Justice, Freedom and Security**
[62] Hodnota je pre rok 2021, inflácia zohľadnená
[63] 12% hodnoty z 2,07 mil. €
[64] Európska komisia. *Cost benefit analysis.* European Road Safety Observatory, 2018. Dostupné online : https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/default/files/pdf/ersosynthesis2018-costbenefitanalysis.pdf

Použitie donucovacích prostriedkov pri policajných zásahoch a sťažnosti na postup príslušníkov PZ **(zameraná na kamery na odevoch príslušníkov PZ, výsledky hovoria o BCR 5:1 pre projekty nákupu kamier)**	Použitie policajných kamier na odeve znižuje počet prípadov, kedy musia príslušníci použiť donucovanie prostriedky o 9,6 % a sťažnosti na činnosť príslušníkov PZ o 16,6 %.	Podiel výjazdov s použitím donucovacích prostriedkov a počet sťažností na činnosť PZ	Williams et al. (2021)[65]
Prevencia kriminality **(zameraná na veľkosť PZ)**	Hodnota zamestnania ďalšieho príslušníka PZ = náklady príslušníka na rozpočet – spoločenský prínos príslušníka plynúci zo zníženia miery kriminality	Miera kriminality	Heaton (2010)[66]
Oblasť straty kvality života v dôsledku strachu z kriminality	Priemerná strata kvality života v dôsledku strachu z kriminality je odhadnutá ako 0,00065 hodnoty QALY, pri aplikácii na slovenské podmienky[67] predstavuje 18,75 €	Strach z kriminality	Dolan, Peasgood (2007)[68]
Bezpečnosť na cestách **Príklad sa vzťahuje na projekt nahradzujúci kruhové objazdy za križovatky, analogicky sa dá použiť aj v iných projektoch cestnej polície.**	Hodnota strát, ktorým sa predíde = počet sledovaných križovatiek * priemerný počet prechádzajúcich vozidiel * 365 * štatistické riziko zranenia pripadajúce na milión vozidiel vstupujúcich do križovatky * percento smrteľných nehôd * hodnota vyjadrujúca mieru zníženia rizika smrteľnej nehody pre kruhové objazdy *2,07 mil. €[69]	Spoločenský benefit bezpečných križovatiek	Európska komisia. (2018)[70]

Zdroj: Vlastné spracovanie ISBA

Hodnoty v tabuľke 8 sú v cenách roku 2021, do budúcnosti hodnotu odporúčame upraviť o prognózu inflácie v súlade s bodom 46 tohto Metodického usmernenia. Bližší popis zaužívaných postupov pre spracovanie investičných analýz v oblasti prevencie kriminality, alebo prevencie na cestách, sú obsiahnuté v štúdiách spomenutých v tabuľke 8.

Pri kalkulácii iných typov prínosov odporúčame vychádzať z interných štatistík útvarov MV SR, napr.

- pri požiaroch: priemerná suma uchránených hodnôt pri dojazdovom čase X a Y pri požiaroch
- pri požiaroch: priemerná suma uchránených hodnôt v regióne
- pri policajnom zbore: priemerná spoločenská škoda spôsobená pri krádeži, pri vlámaní, pri korupčných trestných činoch a pod.

Vyššie uvedená skutočnosť o absencii relevantných poznatkov týkajúcich sa posudzovania nehmotných prínosov pri projektoch zameraných na problematiku kriminality a bezpečnosti

[65] Williams, Morgan and Weil, Nathan and Rasich, Elizabeth and Ludwig, Jens and Chang, Hye and Egrari, Sophia, Body-Worn Cameras in Policing: Benefits and Costs (March 28, 2021). **University of Chicago**, Becker Friedman Institute for Economics Working Paper No. 2021-38, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3817882

[66] Heaton, Paul, Hidden in Plain Sight: What Cost-of-Crime Research Can Tell Us About Investing in Police. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2010. https://www.rand.org/pubs/occasional_papers/OP279.html.

[67] Platí pre druhý kvartál 2021, do budúcnosti hodnotu odporúčame upraviť o prognózu inflácie v súlade s bodom 46 tohto Metodického usmernenia.

[68] Paul Dolan, Tessa Peasgood, Estimating the Economic and Social Costs of the Fear of Crime, T**he British Journal of Criminology**, Volume 47, Issue 1, January 2007, Pages 121–132, https://doi.org/10.1093/bjc/azl015

[69] Hodnota používaná European Transport Safety Council vyjadruje hodnotu reprezentujúcu prevenciu jedného úmrtia na ceste

[70] Európska komisia. *Cost benefit analysis.* European Road Safety Observatory, 2018. Dostupné online : https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/default/files/pdf/ersosynthesis2018-costbenefitanalysis.pdf

obyvateľstva si vyžaduje doplnenie, ktoré je nad rámec tohto metodického usmernenia. Súčasne rozsah a štruktúra politík a agendy rezortu vnútra si vyžaduje bližšiu špecifikáciu pre jednotlivé základné funkčné a výkonné zložky MV SR samostatne, ktoré budú vypracované v budúcnosti ako špecifické usmernenia. Dôvodom je mimoriadna náročnosť špecializácie a špecifikácie posudzovania v jednotlivých oblastiach.

Uvedené Metodické usmernenie slúži ako základný, jednotný a spoločný rámec pre analýzu, posúdenie a vyhodnotenie investičných projektov MV SR. V nadväznosti na toto Metodické usmernenie a jeho rozvinutím pre konkrétne funkčné útvary MV SR budú vypracované príslušné špecifické usmernenia pre PZ, HaZZ, verejnú správu a krízové riadenie. Napriek vyššie uvedenému je možné, na základe tohto usmernenia vypracovať analýzu a zhodnotenie pripravovaných investičných projektov v rámci MV SR.

Príloha 1: Štúdia uskutočniteľnosti a jej prílohy

Vzor pre štruktúru štúdie uskutočniteľnosti, v súlade s nariadením vlády[71]:

Tabuľka 9 Vzor pre štruktúru štúdie uskutočniteľnosti

Kapitola	Obsah
1. Opis súčasnej situácie a určenie cieľov investície alebo koncesie	Identifikácia problému odôvodnenie potreby investície
	Inštitucionálny a strategický kontext investície
	Definovanie cieľov projektu a nadväznosť na strategické ciele rezortu
2. Analýza dopytu a ponuky	Popis súčasného a očakávaného priestoru pre investíciu na trhu
	Identifikácia potreby investície posúdením súčasného a očakávaného dopytu po výstupe projektu
3. Výber a opis alternatív (analýza alternatív)	Technické podklady pre jednotlivé varianty
	Popis variantov riešenia
	Vylúčenie nerealizovateľných variantov
	Odhad rozpočtu pre jednotlivé varianty
	Porovnanie variantov
4. Posúdenie vplyvov na životné prostredie	Posúdenie vplyvov na životné prostredie (ak je to relevantné)
	Odhad kompenzačných opatrení
5. Ekonomické hodnotenie	Opis nákladov a prínosov projektu (vrátane kvalitatívnych)
	Finančná analýza variantov
	Ekonomická analýza variantov
	Hodnotenie rizika a analýza citlivosti
	Zhodnotenie kvalitatívnych vplyvov
6. Záver	Zhrnutie štúdie, výsledkov hodnotenia a výber variantov
Odporúčané prílohy	Analýza nákladov a prínosov (CBA) v editovateľnej podobe, bunky obsahujú vzorce tak, aby bolo možné zistiť spôsob výpočtu jednotlivých hodnôt)
	Rozpočet investičných nákladov po položkách
	Uvedenie konkrétneho dôvodu vyvolávajúceho potrebu investičného

[71] V zmysle § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 174/2019 Z. z. o podmienkach vypracovania štúdie uskutočniteľnosti investície a štúdie uskutočniteľnosti

	projektu, v prípade, ak ide o vyvolanú investíciu (napr. legislatívna zmena)

Zdroj: Vlastné spracovanie ISBA

Príloha 2: Informačný list projektu (checklist)

INFORMAČNÝ LIST PROJEKTU

Pre účely prípravy investičného projektu pod ustanovenou hranicou (40 mil. €) s hodnotou rovnou alebo vyššou ako jeden milión eur

Názov investičného projektu		
Predpokladané výdavky na projekt		
Projekt je v súlade so sektorovou investičnou stratégiou	☐ áno *Nevyhnutné doložiť dokument, obsahujúci argumenty preukazujúce súlad projektu s investičnou stratégiou (po dobu, kým nie je spracovaná, sa vyžaduje súlad s Metodikou investičného plánovania MV SR)*	☐ nie
Projekt je zaradený v Priorizovanom zozname investičných projektov	☐ áno	☐ nie

1. Povinné prílohy		
Názov prílohy a ich popis	Je súčasťou predkladaného investičného zámeru?	
Stručné zdôvodnenie potreby investičného zámeru a porovnanie zvažovaných alternatív realizácie. ***Pri spracovaní odporúčame vychádzať z bodov 2.2. a 2.3. Metodického usmernenia***	☐ áno	☐ nie
Zhrnutie predpokladaných prínosov investičného projektu ***Pri spracovaní odporúčame vychádzať z bodov 2.5.3. a 2.5.4. Metodického usmernenia***	☐ áno	☐ nie
Preukázanie nadväznosti na konkrétny investičný cieľ ***Nevyhnutné doložiť dokument, obsahujúci argumenty preukazujúce súlad projektu s cieľmi z investičnej stratégie (po dobu, kým nie je spracovaná, sa vyžaduje súlad s Metodikou investičného plánovania MV SR)***	☐ áno	☐ nie
Rozpočet projektu, vrátane podkladových informácií použitých pri jeho tvorbe ***Útvar uvedie výdavky projektu na úrovni výkazu výmer, v ktorom sú vykonané práce a použité materiály uvedené po jednotlivých položkách v merných jednotkách s uvedeným počtom jednotiek pre každú položku, jednotkovou cenou za položku a referenciou na zdroj údajov ku každej jednotkovej cene.***	☐ áno	☐ nie
Dokumentácia pre verejné obstarávanie	☐ áno	☐ nie

V zmysle zákona o verejnom obstarávaní		
Technická špecifikácia s odôvodnením potreby navrhovaného riešenia, vrátane podkladov preukazujúcich preferenciu navrhovaného riešenia pred alternatívnym riešením ***Pri spracovaní odporúčame vychádzať z bodu 2.4***	☐ áno	☐ nie
Rámcový popis a analýzu dopytu po navrhovanom riešení ***Pri spracovaní odporúčame vychádzať z bodu 2.3. Metodického usmernenia***	☐ áno	☐ nie
Rámcový opis prínosov navrhovaného riešenia ***Odporúčame vychádzať bodu 2.5. Metodického usmernenia***	☐ áno	☐ nie

2. Časový rámec projektu	
Údaj	Dátum (MM/RRRR)
Predpokladaný začiatok realizácie aktivít projektu	
Predpokladané ukončenie realizácie aktivít projektu	

3. Finančný rámec	
Údaj	Hodnota (€)
Celkové predpokladané výdavky projektu z štátneho rozpočtu	
Celkové predpokladané výdavky projektu z iných zdrojov (uviesť)	

Zdroj: Vlastné spracovanie ISBA